

هرس و آرایش گیاهان

حوزه معاونت خدمات شهری

سازمان پارکها و فضای سبز شهر تهران

Joyce. David

جويس. ديويډ

هرس و آرايش گياهان/مؤلف ديويډ جويس؛ مشاور فني كريستوفر بريكل مترجم
سازمان پارکها و فضای سبز شهر تهران. — تهران: سازمان پارکها و فضای سبز
شهر تهران، ۱۳۸۶. ۲۵۰ ص. : مصور (رنگي).

ISBN 978-964-7307-15-4:

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.

Pruning and training plants, 2001.

عنوان اصلی:

Brickell, Christopher

۱. هرس. ۲. گیاهان — شکل دهی. الف. بریکل کریستوفر

ب. سازمان پارکها و فضای سبز شهر تهران. ج. عنوان.

۶۳۱/۵۴۲

SB ۱۲۵/ج ۹ هـ ۴

۲۲۳۷-۸۳م

کتابخانه ملی ایران

سازمان پارکها و فضای سبز شهر تهران

نام کتاب : هرس و آرایش گیاهان

مؤلف : دیوید جويس

مترجم و ناشر : سازمان پارکها و فضای سبز شهر تهران

لیتوگرافي، چاپ و صحافی : چاپخانه ارتش جمهوری اسلامی ایران

نوبت چاپ: اول سال ۱۳۸۶

تیراژ: ۳۰۰۰ نسخه

قیمت: ۱۰۰۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۷۳۰۷-۱۵-۴ ISBN 978-964-7307-15-4:

کلیه حقوق این اثر متعلق به ناشر بوده و هر گونه
پرداخت از کتاب تنها با اجازه کتبی از ناشر میسر است

فهرست مطالب

صفحه	عنوان	صفحه	عنوان
۱۴۷	- پلیچینگ	۱۱	دیباچه
۱۵۰	- سایبانها و تونلها	۱۲	مقدمه
۱۵۲	- بازسازی پرچین‌های رسمی		
	- پرچین‌های غیر رسمی (نامنظم) و		
۱۵۴	روستایی		
			گیاهان زینتی
۱۵۷	تندیس سازی	۲۵	رزها
۱۶۲	- اشکال هندسی	۳۱	- رزهای بوته‌ای مدرن
۱۶۶	- اشکال نمایشی	۳۷	- رزهای وحشی و درختچه‌ای
		۴۲	- رزهای رامبلر و بالا رونده
۱۶۹	جوانه گیری	۵۰	- رزهای استاندارد یا درختی (رز پا بلند)
۱۷۱	- داوودی‌های آبشاری	۵۳	- رزهای نمایشگاهی
۱۷۴	- گل آویز	۵۵	- پرچین‌های رز - جوانسازی
۱۷۶	- حسن یوسف		
۱۷۸	- شمعدانی	۵۷	درختان
۱۸۰	- سایر گیاهان زینتی	۶۶	- درختان پرماند
		۷۰	- درختان استاندارد
		۷۴	- مراقبت از درختان استقرار یافته
	درختان میوه		
		۷۹	درختچه‌ها
۱۸۶	سیب و گلابی	۸۵	- درختچه‌های خزان‌پذیر
	- فرم بوته‌ای و استاندارد درختان سیب و	۱۰۲	- درختچه‌های همیشه سبز
۱۹۲	گلابی	۱۰۷	- احیاء
۱۹۷	- درختان بوته ترکیه‌ای		
۱۹۹	- فرم کوردون	۱۱۰	درختچه‌های بالا رونده و قابل پرورش
۲۰۳	- فرم اسپالیه		بر روی دیوار
۲۰۶	- فرم هرمی پاکوتاه	۱۱۶	- عشقه
۲۰۹	- فرمهای بادبزنی، قوسها و تونل‌ها	۱۱۸	- کلماتیس
		۱۲۴	- پیچ گلیسین
۲۱۲	آلو	۱۲۸	- سیانوتوس
۲۱۶	- درختان آلو به فرم هرمی	۱۳۰	- به ژاپنی و پیراکانتا
۲۱۸	- درختان آلو به فرم بادبزنی		
		۱۳۳	پرچین‌ها
		۱۳۶	- پرچین‌های رسمی (منظم)

صفحه	عنوان	صفحه	عنوان
۲۷۲	انگور فرنگی (GOOSEBERRY)	۲۲۱	گیلاس
۲۷۹	انگور فرنگی سفید و قرمز (RED AND WHITE CURRANT)	۲۲۶	ACID CHERRY
۲۸۵	انگور فرنگی سیاه (BLACK CURRANT)	۲۳۲	هلو
۲۸۷	تمشک (RASPBERRY)	۲۳۵	- پرورش درختان هلو به فرم بادبزنی
۲۹۲	تمشک (BLACKBERRY)	۲۴۰	زرد آلو
۲۹۷	سیاه گیله	۲۴۳	انجیر
۲۹۹	انگور	۲۴۷	جوانسازی درختان میوه
۳۱۰	گل ساعتی	۲۵۱	سایر درختان میوه
۳۱۲	کیوی	۲۵۳	- مرکبات
۳۱۶	وسایل و ابزار	۲۵۶	- به و ازگیل
۳۱۹	واژه نامه	۲۵۹	- شاه توت
۳۲۳	گیاهان زینتی (A-Z)	۲۶۱	- آقطی
		۲۶۳	- فندق
		۲۶۵	- گردو، گردوی آمریکایی، شاه بلوط
		۲۶۹	- خرمالو و انار
		۲۷۱	درختان میوه دانه ریز و انگور

دیباچه

هرس و آرایش گیاهان از مهمترین عملیات باغبانی می‌باشد و چنانچه به شکل صحیح انجام شود توانایی بالقوه باغ جهت تولید گل، میوه و برگهای زینتی به میزان قابل ملاحظه‌ای افزایش می‌یابد، ولی در صورت غفلت یا انجام نادرست و ناقص منجر به شکست و ناامیدی می‌گردد.

به علاوه هرس و آرایش از جمله اعمالی هستند که برای حصول بیشترین لذت و تفرج در باغ، باید از جانب باغبانان صورت پذیرد. اما متأسفانه نحوه اجرای آنها هنوز برای بسیاری در پرده ابهام می‌باشد. بنابراین آقای دیوید جویس با شفافیتی ستودنی به توضیح در این کتاب می‌پردازد.

گرچه هرس برای بسیاری یک معماست اما در عمل، بخش اعظم آن چندان پیچیده‌تر از سایر عملیات باغبانی نمی‌باشد و موفقیت در این امر تا حد زیادی به آگاهی ما از نحوه رشد، گلدهی و میوه‌دهی گیاه مورد نظر بستگی دارد و تا حدودی نیز باید قضاوت صحیح و عقل سلیم را چاشنی این عمل سازیم.

به همین ترتیب، روشها و عملیات لازم جهت آرایش گیاهان برای اهداف و مکانهایی خاص پیچیده به نظر می‌رسد. چطور کسی می‌تواند یک گل آویز استاندارد از قلمه‌ای ریشه‌دار تولید کند؟ یا شمشاد و سرخدار را به فرم تندیس هرس نماید؟ یا یک پیچ‌گلیسین را طوری ترغیب نماید که هر سال بطور مرتب گل دهد؟

این سؤالات به همراه سؤالاتی دیگر با کمک عکس و تصویر در این کتاب پاسخ داده شده‌اند تا آگاهی و اطلاعاتی در زمینه هرس و آرایش گیاهان در اختیار باغبانان مبتدی و حرفه‌ای قرار گیرد.

کریستوفر بریکل

کنترل رشد و فرم‌دهی گیاهان با استفاده از هرس و آرایش معمولاً یکی از پیچیده‌ترین جنبه‌های باغبانی محسوب می‌شود متأسفانه اغلب باغبانان بجای کسب مهارت‌های نه چندان پیچیده که می‌تواند نقش مهمی در کاشت موفقیت‌آمیز گیاهان داشته باشد خود را با قطع جزئی یا بی‌مهابای شاخ و برگ گیاهان قانع می‌کنند.

تهمیه‌کنندگان این کتاب امیدوارند با ارائه توضیحات ساده و واضح در مورد روشهای هرس و آرایش گیاهان که بر پایه تجربیات آنها استوار است بتوانند باغبانان بیشتری را برای کسب این مهارت‌ها تشویق نمایند. در این کتاب علاوه بر شرح و تفسیر روشهای اصلی هرس و آرایش گیاهان به صورت نوشتار، نمودار و تصویر، سعی شده است نیازهای اختصاصی گیاهان زینتی، درختان میوه و درختان میوه‌دانه ریز به همراه منابع ویژه در رابطه با آنهایی که در مناطق معتدل پرورش داده شده‌اند، ارائه شود.

نمودارها و تصاویر، مکمل‌های با ارزشی برای متن می‌باشند اما به هنگام استفاده از آنها به عنوان یک راهنما باید توجه داشته باشیم که ممکن است حتی در مورد یک گیاه خاص تفاوت‌های بارزی وجود داشته باشد. سن چوب عامل مهمی در هرس محسوب می‌شود بنابراین در نمودارها از رنگ‌های مختلف طیف سبز برای تمایز رشد هر سال از سال دیگر استفاده شده است.

اغلب عملیات شرح داده شده در این کتاب حتی به وسیله یک باغبان مبتدی نیز به شرط درست‌داشتن ابزار مناسب قابل اجرا است. اما باید به باغبانان مبتدی در رابطه با انجام عملیات جراحی بر روی گیاهان هشدار داد و به آنها توصیه نمود برای حذف شاخه‌های بزرگ و اجرای عملیات هرس اساسی که به ابزار برقی و نردبان نیاز است حتماً از یک متخصص با تجربه و واجد شرایط کمک بگیرند.

بسمه تعالی

گیاهان از دیرباز نقش تعیین کننده‌ای در بهبود شرایط زیستی جوامع انسانی داشته‌اند. درختان و درختچه‌ها به منظور آرایش و زیبایی خیابانها، ایجاد سایبان و تلطیف هوا، کاهش آلودگی صدا، ایجاد بادشکن و جلوگیری از گرد و خاک و ... مورد استفاده قرار می‌گیرند. با توجه به شرایط خاص حاکم بر شهرهای پرازدحام امروزی، کاشت، هرس و شکل‌دهی این گیاهان به فرمی که با شرایط فضای موجود متناسب گردند، امری ضروری است.

در این کتاب روشهای صحیح هرس و آرایش درختان و درختچه‌های مثمر و غیر مثمر به شکل جامع و کاربردی بیان شده و امید است به عنوان راهنمایی مناسب در جهت ایجاد فضای سبزی مطلوب مورد استفاده دست‌اندرکاران و متخصصین امر قرار گیرد.

علی محمد مختاری

مدیر عامل سازمان پارکها و فضای سبز

شهر تهران